

Jedan od ključnih stručnjaka kad je u pitanju zaštita, ali i promocija proizvodnje i potrošnje

Kako je Hrvatska po u bitci za – hrvatski

Potrošač mora imati potpunu informaciju o hrani koju kupuje – Dražen Lušić

**DR. DRAŽEN
LUŠIĆ**

odzujalo
medenim
prevarama

Nakon neobjašnjivo duge prilagodbe od godinu i pol dana, ili možda sasvim prozaične jer trebalo se riješiti zaliha »no name« meda koje su proizilazile iz pojedinih ugovora, konačno je postalo obvezatno navesti države meda iz kojih oni dolaze na police hrvatskih trgovina

Edi PRODAN

Prvog dana 2019. godine na snagu je konačno stupila potpuna primjena Pravilnika o Izmjenama Pravilnika o medu donesenog još u svibnju 2017. godine što će, sasvim sigurno, prouzročiti tektonske promjene na hrvatskom tržištu meda. Nakon neobjašnjivo duge prilagodbe od godinu i pol dana, ili možda sasvim prozaične jer trebalo se riješiti zaliha »no name« meda koje su proizilazile iz pojedinih ugovora, konačno je postalo obvezatno navesti države meda iz kojih oni dolaze na police hrvatskih trgovina. Svakako, radi li se o mješavinama – obavezno je navođenje svih zemalja porijekla. Mada, ova obaveza primjene pravilnika na prvi pogled djeluje apsurdno: pa zemlje porijekla pojedinih predmeta – gaća, čarapa, papuča, teniska, metli, krpa i sličnih proizvoda koje jako teško možemo smatrati prehrambenim artiklima, još i manje prehrambenim artiklima s kojima između ostalog upravljamo svoje zdravstveno stanje, oduvijek smo znali, meda ne?! Zbog čega? Razloga je niz, neki idu u zonu klasičnih »mučki«, najvažniji je vjerojatno ipak psihološke prirode: povjerenje hrvatskih kupaca prije i iznad svega usmjereno je prema hrvatskom medu. Kad bi se na teglici, staklenici našlo porijeklo meda iz neke od država u koje nemamo povjerenja, med bi ostao neprodan. Pa se tako, a pojedini su lobisti ionako u Hrvatskoj jači od države same, odlučilo da – med nema obavezu navođenja države u kojoj je nastao!

– Ova izmjena zakonskog standarda ima za hrvatske pčelare, ali dakako i za hrvatske potrošače izniman značaj. Njome je naime osigurano da se podrijetlo meda više ne skriva od potrošača što ujedno smatram i velikom pobjedom hrvatskih potrošača i hrvatskog pčelarskog sektora. Ono što je također jako važno, a možda prolazi izvan fokusa hrvatskih potrošača meda, je stavljanje izvan snage izraza »pekarski med«, kojemu je sada dana jasna oznaka »meda za industrijsku uporabu«. Uostalom, svima nam je poznato kako on ništa drugo i nije, naglasio nam je u razgovoru o »medenim promjenama« koje su ovih dana nastupile jedan od njihovih inicijatora i kreatora, dr. Dražen Lušić s Katedre za Zdravstvenu ekologiju na riječkom Medicinskom fakultetu te član Hrvatske udruge senzorskih analitičara meda, ili bez navođenja funkcija – jedan od ključnih ljudi u Hrvatskoj kad je u pitanju zaštita, ali i promocija proizvodnje i potrošnje hrvatskog meda.

Kaos na tržištu

Ono što možda nije vidljivo na prvi pogled, činjenica je da je »bitka za hrvatski med« izvojevana konsenzusom stručnjaka i praktično – čitavog naroda. Drugim riječima, ovo je pobjeda civilnog sektora koji je zakonodavstvo natjerao na izmjene zakonskog standarda što je dozvoljavao kaos na tržištu meda. Kaos koji je dakako pogodio kojekakvim uvoznicima koječega što se na privlačnim etiketama nazivalo medom. Nacionalni predstavnik hrvatskih pčelarskih udruga – Hrvatski pčelarski savez – HPS je permanentnim ukazivanjem na potrebu za izmjenama i upirao prema ovom rješenju. Njegovim upornim zalaganjem, mada moramo biti iskreni i istaknuti kako je HPS na svojoj strani osim proizvođača meda imao i više od četiri milijuna potencijalnih potrošača koji su u bitki za med potisnuli sve svoje ideološke razlike, došlo je do konsenzusa kao i do formalnog prihvaćanja izmjena pravilnika od strane svih zainteresiranih dionika proizvodnje i trgovine medom na hrvatskom tržištu.

– Inicijativa i zahtjevi Hr-

domaćeg meda o zakonskim promjenama od 1. siječnja 2019.

Pobjedila i med

Med hrvatskih pčelinjaka

KRISTINA STEDUL FABAC/PIXSELL

vatskog pčelarskog saveza za ovim izmjenama bili su doista opravdani i u potpunosti u svrhu zaštite interesa domaćeg potrošača. Pritom, argumentacije svakako nije nedostajalo i borba nije bila laka. Jedna od boljih ilustracije što se događalo jeste legendarna izjava bivšeg dopredsjednika Hrvatskog pčelarskog saveza Ivana Mravka prilikom rasprave na jednoj od sjednica nacionalnog povjerenstva za donošenje izmjena Pravilnika o medu – »pa na cipelama mora pisati odakle dolaze, a na tegli meda ne mora!« Veliku je ulogu odigrao i status Hrvatske pčele kao službenog glasila Hrvatskog pčelarskog saveza koja svaki mjesec dolazi na adrese tisuća i tisuća hrvatskih pčelara, a koja je permanentno iznosila argumentaciju kako je prijašnje stanje bilo neodrživo i nadasve štetno – kako po hrvatske pčelare, tako i po domaće potrošače, navodi Lušić.

Ukus potrošača

A sad selimo na police. Jasno je kako trgovci od početka siječnja moraju jako voditi računa o ispravnom navođenju podrijetla, ali i o ukusu hrvatskih potrošača. Rekli smo kad je med u pitanju preferencije potrošača su izrazito na strani hrvatskog meda. Teško je naći neki drugi proizvod koji ima toliku međusobnu privlačnost. Jer osim navođenja zemlje porijekla, na scenu stupaju i druge mjere koje se poduzimaju od strane Hrvatskog pčelarskog saveza u cilju punog vrednovanja meda iz hrvatske proizvodnje.

“Nitko nema baš ništa protiv uvoznih proizvoda, ali ima protiv dopuštanja da nekvaliteta preplavljuje police i to pod istim uvjetima kao i, u pravilu, kvalitetniji hrvatski proizvodi”

Dražen Lušić

– Ni u kojem slučaju nije sporna legitimnost uvoza jeftinog, stranog meda u Lijepu Našu. Niti se dovodi u pitanje kvaliteta takvog meda. Uostalom, to je dugogodišnja praksa naše uvozne orijentirane države i zakonski je potpuno legalno. Također je i u skladu s normama tržišne utakmice. No ako se želi reći kako se radi

o poštenoj tržišnoj utakmici, onda se ta utakmica mora bazirati na prehrambenom proizvodu koji ima jasno i jednoznačno označenu zemlju podrijetla. Pa na volju narodu da bira! Potrošač mora imati potpunu informaciju o hrani koju kupuje. Štoviše, to je vrlo jasno određeno i hrvatskim Zakonom o informiranju potrošača o hrani, donesenim upravo temeljem Uredbe EU o informiranju potrošača o hrani, jasan je Lušić.

Zašto se čekalo?

Ali je zato opravdano postaviti pitanje: što se čekalo, zašto se kod meda to nije i ranije napravilo? Kako je to sada konačno zakonski osigurano, u ovom trenutku ostaje samo na upravnim tijelima države, poglavito Ministarstva poljoprivrede hoće li se i kako, osigurati poštivanje napravljenih izmjena zakonskih odredbi označavanja. Hrvatski pčelarski savez će svakako budnim okom promatrati razvoj situacije.

– Kako bi se još više istaknula briga pčelara za interese svojih potrošača, ističem i program nacionalne staklenke za med hrvatskog podrijetla. Taj program se aktivno provodi, opet kao rezultat inicijative Hrvatskog pčelarskog saveza, a sve u cilju osiguranja tržišnog statusa meda podrijetlom iz Hrvatske. S njime pod ruku ide jačanje pozicioniranja programa zaštite oznaka izvornosti odnosno zemljopisnog podrijetla hrvatskih medova. Osim toga treba naglasiti i još rigoroznije procedure kojima se osigurava podrijetlo meda proizvedenog u Hrvatskoj kao što je postupak certifikacije u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji kojim se stječe pravo na korištenje oznake ekološkog proizvoda, naglašava Lušić.

Zakonske su promjene dakle konačno tu. Hrvatski pčelarski savez je pokazao odlučnost u nastupu i uklopljenost u osnovnu premisu europskog tržišta – zaštitu potrošača. Dao je prijedloge i definirao neke od procedure koje bi trebale doprinijeti cjelovitom uređenju sustava. Ono što je dobro, HPS se aktivno uključio i u njihovu provedbu.

Ono što nije ni u kojem slučaju manje važno činjenica je kako ne samo da će »odzvonić« špekulativnim uvoznim navikama koje su od uvoznih medova imali velike zarade, nego će taj zakon utjecati i na porast proizvodnje meda u Hrvatskoj. Proizvodnja meda je

Prema potrebi

Zakonskim izmjenama stavlja se van snage kontroverzna formulacija određivanja podrijetla meda ako med potječe iz više od jedne države članice EU-a ili treće zemlje, navođenje zemalja podrijetla se može zamijeniti jednim od sljedećih izraza, »Prema potrebi«: »mješavina meda iz EU-a«, »mješavina meda koji nije iz EU-a«, odnosno »mješavina meda iz EU-a i meda koji nije iz EU-a«.

– Izraz »prema potrebi« u službenoj hrvatskoj verziji Pravilnika o medu, rezultat vrlo »širokog« shvaćanja originalnog termina koji se koristi u europskoj Direktivi o medu – »as appropriate« (kako je prikladno). Na taj je način omogućeno da »prema potrebi«, u primjeni na hrvatskom tržištu postane više pravilo nego iznimka, a ono maglovito opisivanje podrijetla meda – eufemizam za nenavođenje, naglašava Lušić.

Lani – eksplozija uvoza

Zadnja pobjeda uvozničkog lobija sastoji se od toga da je zadnji stavak predmetnih izmjena Pravilnika o medu dozvolio da se medovi označe po prijašnjim pravilima, stavljeni na tržište do 31. prosinca 2018. godine, mogu nalaziti na tržištu do isteka zaliha.

– Vjerojatno upravo u tome leži razlog pojačanog uvoza jeftinog meda u Republiku Hrvatsku. I to baš u periodu od donošenja predmetnih izmjena Pravilnika o medu pa do njegove pune primjene. Prema raspoloživim podacima, evidentno je kako je hrvatsko tržište trenutno preplavljeno medom inozemnog podrijetla. Uostalom, dovoljno je samo prošetati po supermarketima i pogledati etikete medova koji se tamo nude, ističe Lušić. Konkretno, u prvih devet mjeseci 2017. godine u Hrvatsku je uvezeno 990 tona meda. A gle čuda – u istom razdoblju 2018. čak 1.500 tona! S druge strane, standardna proizvodnja meda od strane hrvatskih proizvođača je oko 8.500 tona godišnje.

No, neka je tako, neka se te zalihe iščiste. Ne treba nikom stvarati nepotrebne gubitke. Neka se i taj med iščisti s polica, Ne bude li »išao«, spustit će mu se cijena. pa će se konačno, po svemu sudeći u drugoj polovici ove godne konačno vidjeti efekti primjene zakona.

naime naglašeno posao malih poduzetnika. Danas je na tržištu aktivno nešto više od osam tisuća pčelara. S obzirom na to da ih se ovim promjenama stavlja u ravnopravni položaj, za očekivati je kako će se u tom sektoru također otvoriti tržište radne snage. Da će dio ljudi koji su izgubili posao u tvrtkama koje je ili pregazilo vrijeme pa je za njihovim proizvodima prestala potreba ili ih je »potaracala« hrvatska tajkunizacija, u »mednom sektoru« pronaći svoj novi posao. Kažu k tome kako pčelarstvo i – smiruje živce. Hrvatskoj je i to, a vidljivo je bilo koliko su »živci tanki« i nedavno u Saboru, jako potrebno.

Medena pobjeda

Ono na čemu ne bi nakon ove medene pobjede nikako smio stati hrvatski civilni sektor, nastavak je borbe u drugim granama domaćeg poljoprivrede. Ili kako je rekao Lušić – nitko nema baš ništa protiv uvoznih proiz-

voda, ali ima protiv dozvoljavanja da nekvaliteta preplavljuje police i to pod istim uvjetima kao i, u pravilu, kvalitetniji hrvatski proizvodi. Ministar poljoprivrede Tomislav Tolušić je svojedobno, kad je bila aktualna »afera salmonela«, u sektoru stočarske proizvodnje i mesne industrije, vrlo energično najavljivao korjenite promjene. Za nadati se kako će se i on nanovo aktivirati u tom pravcu, kako će naprosto pobjednička bitka za med prouzročiti ne samo spomenute tektonske promjene u pčelarstvu nego i u cjelokupnoj hrvatskoj poljoprivredi. Što se tiče Vlade i samog resornog ministra u toj bitki se ne trebaju bojati stranačkih podjela, ne moraju nikom podilaziti: na njihovoj je strani sasvim sigurno više od četiri milijuna stanovnika Hrvatske. Nekih 99 posto. Preostali su dio – uvozničkog lobija. Kad je med u pitanju – značajno poljuljanog.

Medicinski fakultet u Rijeci, raspisuje

NATJEČAJ

za izbor **doktoranda u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta**, na projektu HRZZ »Projekt razvoja karijera mladih istraživača - izobrazba novih doktora znanosti« »Jačanje kapaciteta CerVirVaca za istraživanje u virusnoj imunologiji i vakcinologiji« u Centru za proteomiku Medicinskog fakulteta u Rijeci, **1 izvršitelj**, s punim radnim vremenom, na određeno vrijeme od 4 godine, u kojem roku treba steći akademski stupanj doktora znanosti.

UVJETI:

Obvezni uvjeti:

- završen odgovarajući diplomski ili integrirani studij u području prirodnih znanosti (molekularna biologija ili biokemija), biomedicine i zdravstva (medicina, veterina) ili biotehničkih znanosti (biotehnologija, molekularna biotehnologija)
- ukupan prosjek ocjena na prethodnim razinama studija (preddiplomskom, diplomskom ili integriranom studiju) 4,0 ili veći
- izvrsno znanje engleskog jezika
- visoka informatička pismenost
- visoki radni standardi, motiviranost, orijentiranost prema rezultatima, pouzdanost, pedantnost, sposobnost timskog rada, komunikativnost, sposobnost rada na više zadataka istovremeno, sposobnost rada pod pritiskom i rokovima
- prijaviti se mogu samo kandidati koji će upisati doktorski studij u tekućoj akademskoj godini 2019./2020.
- ako kandidat za doktoranda već uspješno studira na doktorskom studiju, financiranje se može odobriti za ostatak studija, tj. za vrijeme preostalo do 4 godine studija
- na natječaj se ne može javiti kandidat čije je doktorsko obrazovanje Zaklada već ranije financirala, ali je odustao od financiranja
- probni rad 6 mjeseci

Dodatni kriteriji:

- dosadašnja priznanja i nagrade za izvrsnost u istraživanju i istraživački rad
- sudjelovanje u znanstveno-istraživačkom radu, objavljeni radovi, osobna izlaganja na znanstvenim konferencijama

Uz prijavu na natječaj potrebno je priložiti: pismo zamolbe (motivacijsko pismo), životopis, preslika diplome o završenom studiju, prijepis ocjena preddiplomskog i diplomskog ili integriranog studija, minimalno jedno pismo preporuke (od mentora diplomskog rada ili od profesora na diplomskom studiju) (nije obavezno), ako je primjenjivo, dostaviti i potvrdu o upisu na poslijediplomskom sveučilišnom (doktorskom) studiju.

Prijave na natječaj mogu dostaviti osobe oba spola (članak 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova, NN. 116/03.).

Rok za podnošenje prijava je 30 dana od objave natječaja.

Prijave se podnose u Službu za pravne, kadrovske i opće poslove Medicinskog fakulteta u Rijeci, Ulica braće Branchetta 20, Rijeka.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Medicinski fakultet u Rijeci

KRV JE LIJEK, KRV JE DAR...

DARUJMO KRV!

**ZAVOD ZA TRANSFUZIOLOGIJU
CRVENI KRIŽ RIJEKA**

Cambierieva 17, Rijeka
tel. 658 352

pon, uto, pet 8 - 15 sati; sri, čet, 8 - 19 sati

**NA DNU
IVAN MIŠKOVIĆ**

POTENCIJALNI ULAGAČI SNIMAJU SITUACIJU, UPRAVA GLUMI DA JOJ JE STALO, MI IMAMO SPOREDNU ULOGU...

